

Planteninventarisaties Golfbaan Prise d'eau 2019

Opdrachtgever: Golfbaan Prise d'eau te Tilburg
Uitvoering: KNNV Plantenwerkgroep afdeling Tilburg
Verslag: 16 oktober 2019, L. van Gorp
Periode: april - augustus 2019

Inhoud

GEO-certificering (Golf Environment Organization).....	6
Vraagstelling.....	7
Opzet van het onderzoek.....	7
Digitale nieuwsbrief.....	8
Wettelijk beschermde planten.....	10
Waarneming.nl.....	12
Japanse duizendknoop.....	13
Leidse plant, Salamanderstaart of Hagedissenstaartplant.	14
Km-hokken 127-396 en 127-395.....	14
Aanbevelingen.....	16
Hartelijk dank.....	17
Literatuur.....	17
Internet.....	17
Resultaten.....	18
Kaart Golfbaan Prise d'eau.....	26
Foto's achterzijde.....	26

Bont kroonkruid - *Securigera varia*

Foto: Loes van Gorp

Bont kroonkruid - *Securigera varia*

Foto: Loes van Gorp

Bij een inventarisatie op 27-04-2019 werd mogelijk Esparcette vegetatief aangetroffen.
Op 10-07-2019 tonen de planten zich bloeiend en talrijk; hier is dan Bont kroonkruid aanwezig

GEO-certificering (Golf Environment Organization)

Vanuit een duurzaamheidsgedachte en de overtuiging dat golf een bijdrage kan leveren aan een gezond milieu voor iedereen is door belangenbehartigers van de golfsport (IGF, EGA, PGA etc.) het initiatief ontstaan tot de oprichting van de Golf Environment Organization, kortweg GEO.

Deze non-profit organisatie wordt ondersteund door de Europese Commissie. GEO heeft in de meeste Europese landen erkenning. Nederland (NGF) loopt op GEO-gebied voorop. Steeds meer golfbanen voeren een beleid dat is gericht op verantwoordelijkheid nemen voor de natuur en het milieu.

GEO betekent veel meer dan afval in een daarvoor bestemde afvalbak doen. Het is een toetsing van de gehele bedrijfsvoering, waaronder het personeel, de leden en de gasten. GEO is dus behalve een belangrijke certificering, ook een way of living! Iedere vier jaar wordt een audit uitgevoerd om te kijken of de baan en de bedrijfsvoering aan de eisen voldoen. In onderstaand schema is te zien welke onderdelen getoetst worden.

Landschap en biotopen	Het beheer van de golfbaan in relatie tot de natuur
Water	Wordt water effectief en zuinig gebruikt; dit geldt voor gebruik van water voor irrigatie en voor gebruik in de gebouwen
Energie en hulpbronnen	Wordt er zuinig met energie omgegaan in het algemeen en bij de bedrijfsvoering in het bijzonder (gas en elektriciteit)
Product- en ketenbeheer	Wordt er duurzaam ingekocht; worden de juiste bemestingsplannen gehanteerd
Milieukwaliteit	Welke belasting heeft de bedrijfsvoering voor het milieu; hoe wordt het afval verwerkt en gescheiden en welke bestrijdingsmiddelen worden gebruikt
Mens en samenleving	Hoe wordt deze duurzame manier van werken gecommuniceerd met de leden en gasten

Bij het beheer van golfbanen en andere natuurgrassportvelden spelen duurzaamheid en speelkwaliteit een grote rol. Denk daarbij aan de druk op het water- en energiegebruik, het gebruik van meststoffen alsmede het voorgenomen verbod op het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen.

De focus ligt in het ecologisch systeem op gezondheid van bodem, -flora en -fauna. Er zijn in ons land momenteel 121 banen die bij het GEO-proces zijn betrokken: 75 van hen zijn al gecertificeerd en 46 zijn 'on course' om deze status te bereiken. Daarmee is Nederland wereldwijd veruit koploper.

Vraagstelling

Eind 2017 werd de Plantenwerkgroep van KNNV afdeling Tilburg benaderd om inventarisaties uit te voeren in verband met een Geo-certificering voor Golfbaan Prise d'eau. Aangezien deze werkgroep de reeds geplande inventarisaties eerst wilde afronden is in goed overleg besloten dit nieuwe onderzoek bij Golfbaan Prise d'eau in 2019 te starten. Met deze inventarisaties in het vooruitzicht werd op 8 juni 2018 de GEO-certificering reeds uitgereikt aan de golfbaan.

Opzet van het onderzoek

In november 2018 is een planning gemaakt om het terrein ten minste vier keer te bezoeken. Na enige tijd bleek al snel dat dit te weinig zou zijn om het hele gebied te verkennen en werd besproken om met enkele extra inventarisaties alleen het terrein te beoordelen waar de Leij langs stroomt. Later is besloten om alsnog drie weekenden extra te inventariseren, waardoor het gebied de Sijsten / de Blaak alsnog onderzocht is. Een aantal voorjaarsplanten zijn hierdoor niet waargenomen in gebied de Sijsten / de Blaak, dat waarschijnlijk in 1995 voor het laatst onderzocht is. Zie ook de kaart op pag. 26. Gebied de Leij, voorheen weilanden, is niet eerder onderzocht middels een planteninventarisatie. Als plantenwerkgroep hebben we een goed beeld gekregen van de plantenvegetatie op de golfbaan.

Het veldseizoen voor floristen loopt grofweg van 1 april tot 1 oktober. Voor en na die tijd is het wel mogelijk om plantenwaarnemingen te doen, maar planten zijn dan minder goed op naam te brengen. Door de inventarisaties al op 06-04-2019 te starten waren enkele soorten nog niet goed te determineren. Deze zijn later niet altijd teruggevonden; dit resulteert in soortgroepen als Havikskruid spec.

De Leij werd 7 maal bezocht in ruim 21 uur, de Sijsten / de Blaak werd 5 maal bezocht in ruim 21 uur. De diverse inventarisaties door Plantenwerkgroep KNNV afdeling Tilburg vonden plaats op en door:

De Leij	De Sijsten / De Blaak	Inventarisaties door
Za 06-04-2019		L. van Gorp, A. Stofberg, K. de Mol, H. Vughts-Roozen, L. Koekkoek, P. van Ruth
Za 20-04-2019		L. van Gorp, A. Stofberg, E. Poppe - Stolk
Za 27-04-2019		L. van Gorp, A. Stofberg, E. Poppe- Stolk, B. van de Par, L. Koekkoek, E. van Kooten, H. Vughts- Roozen
Za 27-04-2019		L. van Gorp, A. Stofberg, E. Poppe - Stolk, B. van de Par, F. Verkleij
Za 08-06-2019		L. van Gorp, B. van de Par, L. Koekkoek, A. Stofberg
	Za 20-07-2019	L. van Gorp, B. van de Par
Zo 21-07-2019		L. van Gorp, B. van de Par
	Za 27-07-2019	L. van Gorp, A. Stofberg
Zo 28-07-2019		L. van Gorp, A. Stofberg, E. Poppe - Stolk
	Za 03-08-2019	L. van Gorp, E. Poppe-Stolk
	Zo 04-08-2019	L. van Gorp, B. van de Par
	Za 24-08-2019	L. van Gorp, E. Poppe-Stolk

Digitale nieuwsbrief

Kort na de eerste inventarisatie op 6 april 2019 verscheen een digitale nieuwsbrief waarin de leden op de hoogte werden gebracht van de inventarisaties die zoveel mogelijk in oranje hesjes werden uitgevoerd. In deze nieuwsbrief staat dan de volgende tekst te lezen:

Wellicht heeft u ze gezien: oranje hesjes in de baan. Leden van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (KNNV) Tilburg zijn hun inventarisaties gestart op verzoek van Golfbaan Prise d'eau om het Geo-certificaat te behouden.

De golfbaan is voor een groot deel gelegen in km-hok 127-395, een klein deel ligt in km-hok 127-396. De eerste ochtend leverde, naast enkele mossen en vogelsoorten, 68 verschillende plantensoorten op. In km-hok 127-395 werden 9 plantensoorten herkend die hier niet eerder zijn geregistreerd, te weten: Duinvogelmuur, Gekroesde melkdistel, Gewone zandmuur, Hazenpootje, Hondsdraf, Tuinbingelkruid, Vergeten wikke, Zandmuur en Zandzegge. Mogelijk volgen nog meer nieuwe plantensoorten. Eén onderzoeker kijkt ook naar sialgen in de poelen en zal daarvoor watermonsters verzamelen. De KNNV-onderzoek(st)ers gebruiken oranje hesjes waarmee ze goed herkenbaar zijn.

O.a. op 8 juni, 24 en 31 augustus zijn inventarisaties gepland.

De afspraak met de KNNV is vorig jaar gemaakt en komt voort uit de GEO certificering van de baan. Daarvoor is het noodzakelijk dat de flora en fauna in de baan in kaart is gebracht. We zijn ontzettend blij dat de KNNV afdeling Tilburg dit voor ons wil doen. Als de Plantenwerkgroep klaar is zullen we de lijst uiteraard publiceren. Als u nu al nieuwsgierig bent naar de tussentijdse resultaten dan kunt u deze vinden op www.waarneming.nl of via de volgende link <https://waarneming.nl/locations/84124/observations/?page=1> De leden van de KNNV zijn vooral buiten de fairways, in de randen van de baan te vinden en zijn geïnstrueerd om u niet te hinderen bij uw spel. Maar zou u op uw beurt ook rekening met hen willen houden.

KNNV Plantenwerkgroep afdeling Tilburg

Foto: Loes van Gorp

Reigersbek - *Erodium cicutarium*

Foto: Loes van Gorp

Middelste duivenkervel - *Fumaria muralis*

Foto: Loes van Gorp

Wettelijk beschermde planten

De Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet zijn samengevoegd in de nieuwe Wet Natuurbescherming die per 1 januari 2017 in werking is getreden. Voor de lijst met wettelijk beschermde plantensoorten in Nederland zie onder het kopje Internet (2).

Onderstaande soorten zijn op de golfbaan aangetroffen en tot 2017 beschermd volgens de Flora- en faunawet, vanaf 01-01-2017 zijn deze niet meer beschermd volgens de Wet Natuurbescherming.

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	De Leij	De Sijsten / De Blaak
<i>Caltha palustris</i> subsp. <i>palustris</i>	Gewone dotterbloem		X
<i>Campanula rotundifolia</i>	Grasklokje		X
<i>Dianthus deltoides</i>	Steenanjer		X
<i>Epipactis helleborine</i>	Brede wespenorchis	X	X
<i>Menyanthes trifoliata</i>	Waterdrieblad		X
<i>Origanum vulgare</i>	Wilde marjolein		X
<i>Vinca minor</i>	Kleine maagdenpalm	X	

Brede wespenorchis - *Epipactis helleborine*

Foto's: Loes van Gorp

Waterdrieblad - *Menyanthes trifoliata*

Steenanjer - *Dianthus deltoides*

Wilde marjolein - *Origanum vulgare*

Foto's: Loes van Gorp

Waarneming.nl

Obsmapp en Obsidentify (beide voor Android) zijn zoveel mogelijk gebruikt om de waarnemingen vast te leggen. Een belangrijk deel van de waargenomen planten is daarbij gefotografeerd. Hierdoor zijn de waargenomen soorten vastgelegd en ook terug te vinden via Waarneming.nl Met de zoekfunctie kan gezocht worden op Golfclub Prise d'eau of via de link: [Tilburg - Golfclub Prise d'eau](#) De golfbaan heeft volgens deze gegevens een oppervlak van 1,06 km². Het gebied is voor een groot deel gelegen in de km-hokken 127-396 en 127-395. Zie ook pagina 14.

Naast de waarnemingen van vaatplanten mochten we ook genieten van diverse vogelsoorten die zich vaak lieten horen en soms ook lieten zien. Een enkele keer troffen we een konijn of ree aan op de golfbaan of vluchtten de dieren weg in het bos. Ook mochten we prachtige vlinders spotten.

Icarusblauwtje - *Polyommatus icarus*

Foto: Loes van Gorp

Japanse duizendknoop

Op de golfbaan zijn enkele soorten aangetroffen die je hier misschien liever niet aantreft. Het betreft de Japanse duizendknoop - *Fallopia japonica* en de Leidse plant - *Saururus cernuus*. Japanse duizendknoop, oorspronkelijk uit Japan, is moeilijk te verwijderen en misschien is het beter om deze te laten staan in plaats van maaien en afvoeren. Dit voorkomt dan verdere verspreiding.

Japanse duizendknoop - *Fallopia japonica*

Foto's: Loes van Gorp

Leidse plant, Salamanderstaart of Hagedissenstaartplant.

In een van de vijvers in gebied de Sijsten / de Blaak is waarschijnlijk in de vijver de Leidse plant - *Saururus cernuus* aangeplant. Ook Salamanderstaart of Hagedissenstaartplant genoemd. Herkomst van de plant is Oostelijk Noord-Amerika: Zuidoost-Canada tot Florida waar hij goed in de volle zon groeit in moerassen, langs meren en langzaam stromende beken in juni-augustus bloeit met lange, witte bloemtrossen. Deze moerasplant is winterhard en vormt veel uitlopers. Deze wortelstokken kunnen tot 5 meter lang worden en dit woekeren kan dus lastig zijn. Aangeraden wordt de plant in potten te zetten, in een nat bed met lage waterstand. Wij hebben gezien dat deze plant zich aan het uitbreiden is en daardoor de aanwezige inheemse vegetatie verdringt.

Zie evt. ook: <https://www.heems.nl/leids-plantje-saururus-cernuus/>

<https://www.tuinkrant.com/plantengids/waterplanten/11832.htm>

<http://alienplantsbelgium.be/sites/alienplantsbelgium.be/files/Dum%2095%20Saururus%20cernuus.pdf>

http://www.aquarium-holgen.nl/pdf/leidse_plantje.pdf

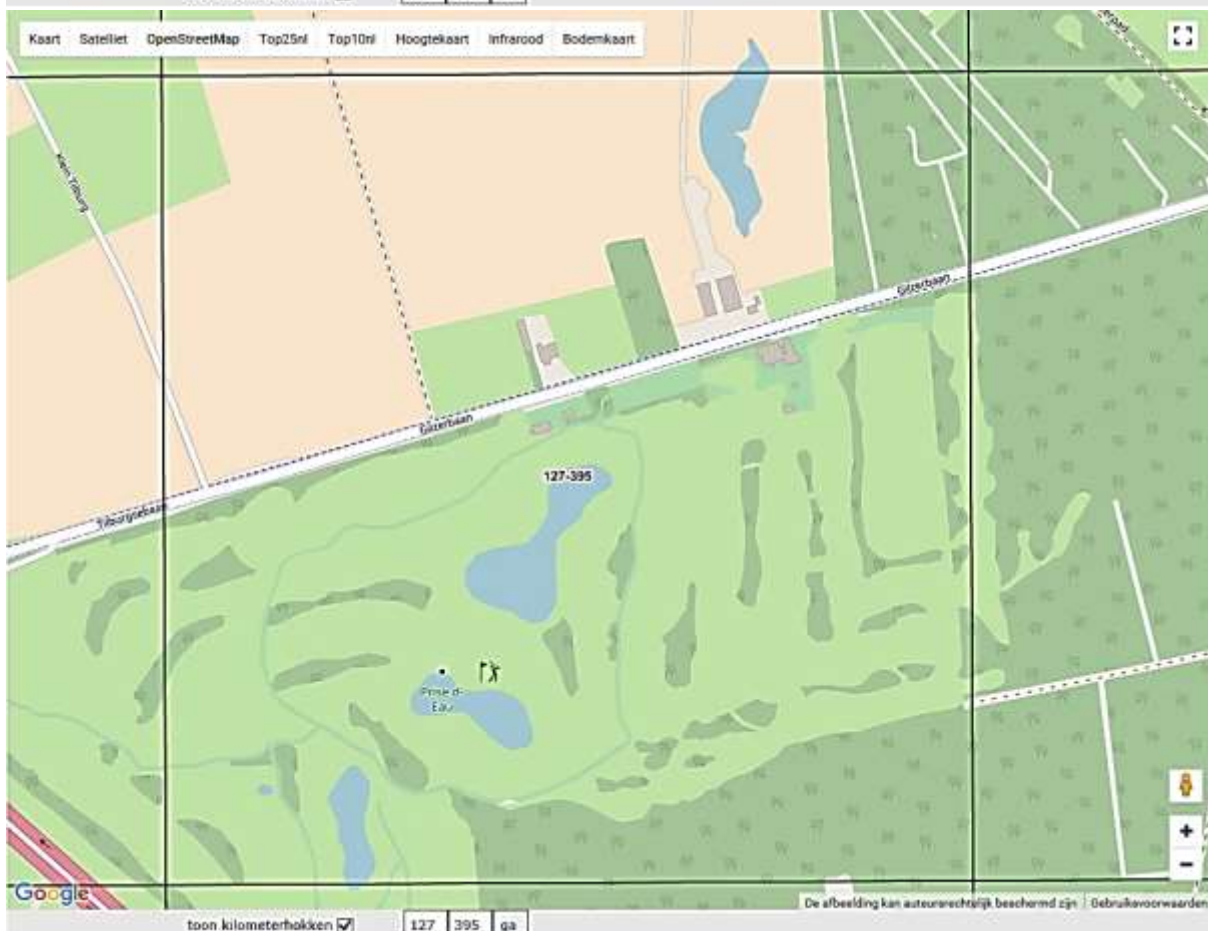
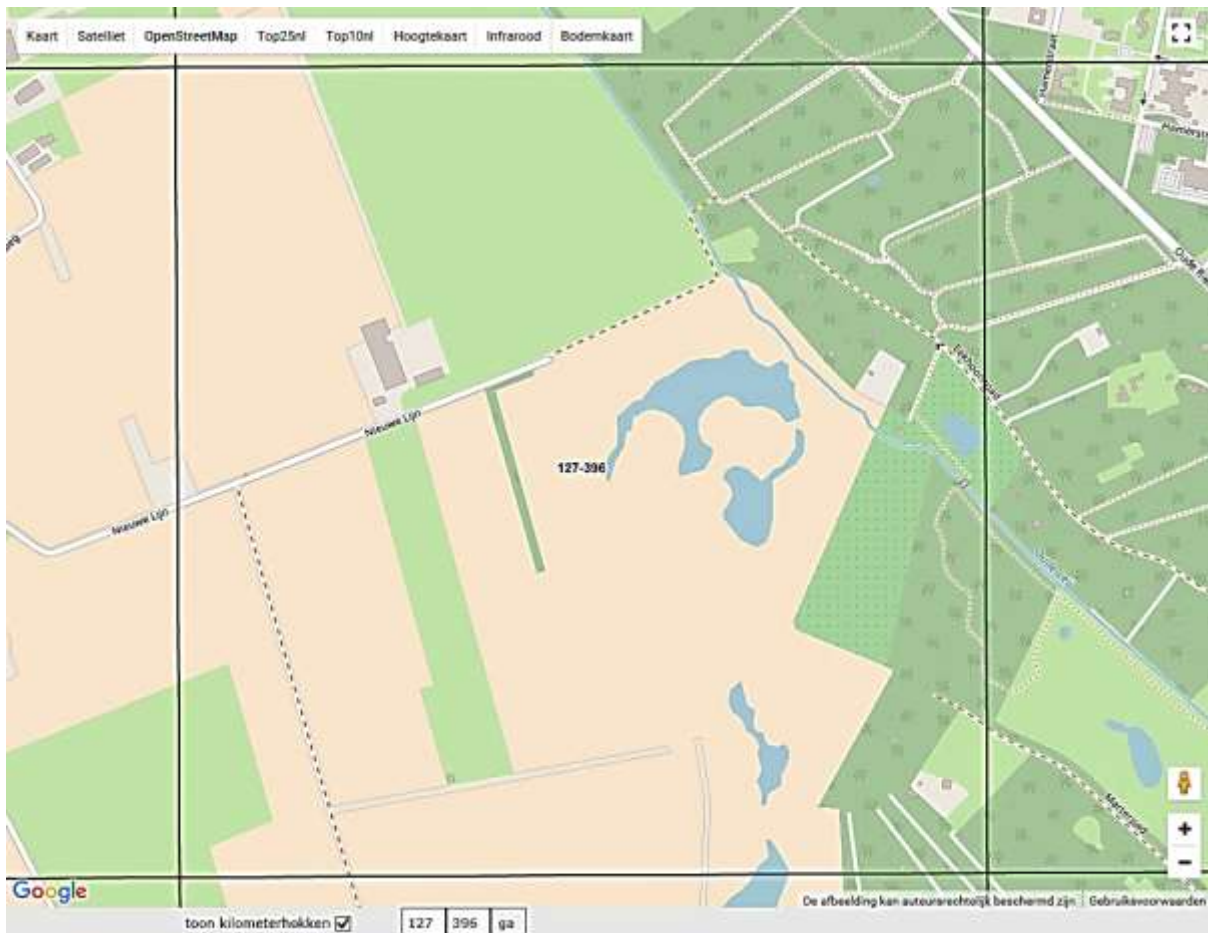

Hagedissenstaartplant, Salamanderstaart of Leidse plant - *Saururus cernuus* Foto: Loes van Gorp

Km-hokken 127-396 en 127-395

Gewoonlijk worden planten-inventarisaties uitgevoerd in een km-hok van 1x1 km. Het gebied de Leij is gelegen in twee km-hokken. Deze bij velen bekende gebiedsnaam van het golfterrein hebben we ook hiervoor benut. Gebied de Sijsten / de Blaak is gelegen in km-hok 127-395 en daarbuiten.

Zie hiervoor evt. de twee kaarten op de volgende pagina.

Aanbevelingen

Bij Golfbaan Prise d'eau zijn een aantal zaken opgevallen die we hier graag melden:

1. Positief is de begrazing met schapen, dit kunnen we alleen maar waarderen.
2. We zijn ook positief over de diversiteit aan de hier van nature voorkomende plantensoorten zoals o.a. Struikheide - *Calluna vulgaris*, Stekelbrem - *Genista anglica*, Dwergviltkruid - *Filago minima* Zandblauwtje - *Jasione montana*, Eenjarige hardbloem - *Scleranthus annuus* en Klein tasjeskruid - *Teesdalia nudicaulis*.
Graag zien we dat deze soorten zich hier verder kunnen uitbreiden of in ieder geval behouden blijven.
3. In de Sijsten / de Blaak is op twee plaatsen de niet inheemse Japanse duizendknoop - *Fallopia japonica* aanwezig die lastig te bestrijden is. Minuscule plantenresten hiervan kunnen weer opnieuw uitgroeien. In hetzelfde gebied verdringt in een van de vijvers Leidse plant - *Saurus cernuus* de inheemse flora.
4. Op sommige plaatsen worden groenstroken geheel gemaaid. We adviseren om gedeeltelijk te maaien. Hierdoor kunnen meer planten tot bloei komen. Een positief effect hiervan is dat insecten meer planten kunnen bezoeken die ook weer als voedsel kunnen dienen en zorgen voor een goede vogelstand.
5. Tijdens de inventarisatie zijn grasresten in de fairways aangetroffen van maaimachines. Dit voedselrijke gras heeft als 'mest' een negatieve rol op de vegetatie. Het is goed om hier een oplossing voor te bedenken zodat deze resten zo min mogelijk blijven liggen en opgeruimd worden.

Grasresten in de fairways

Foto: Loes van Gorp

Hartelijk dank

We maken graag een compliment voor de hartelijke ontvangst en begroetingen door vooral vriendelijke golfers. Vaak informeerden zij belangstellend welke planten wij zoal mochten aantreffen.

Daar waar mogelijk hebben we ons enthousiasme ook graag met hen gedeeld.

Tijdens het inventariseren zijn soorten aangetroffen die we niet bij elke inventarisatie tegenkomen zoals Bleke morgenster - *Tragopogon dubius*, Ingesneden dovenetel - *Lamium hybridum*, Middelste ganzerik - *Potentilla intermedia*. Na het inventariseren hebben we regelmatig genoten van een drankje of een lunch op het terras of in het restaurant. Daar konden we dan nog even napraten in de 'groene' omgeving met tjlpende mussen op de achtergrond.

En niet te vergeten hartelijk dank ook aan Elly Poppe - Stolk voor het nalezen van dit verslag.

Literatuur

1. H. Eggelte, 2007 (5^e geheel herziene druk), Veldgids Nederlandse flora, KNNV Uitgeverij, Zeist.
2. H. Eggelte, 2010 (2^e herziene druk), Botanisch woordenboek, Verklaring en vertaling van floristische termen, KNNV Uitgeverij, Zeist.
3. R. v.d. Meijden, 2005 (23^e druk), Heukels' Flora van Nederland, Wolters-Noordhof.
4. R. v.d. Meijden, F. v. Rossum, 2016 (1^e druk), Wilde planten van de Benelux, een veldgids, Uitgeverij: Agentschap Plantentuin Meise.

Internet

1. Handleiding voor het inventariseren van planten - Floron
<https://www.floron.nl/Portals/1/Handleiding%20Inventarisatieprojecten.pdf?ver=2019-03-04-150740-637>
2. Lijst van wettelijk beschermde planten in Nederland
https://nl.wikipedia.org/wiki/Lijst_van_wettelijk_beschermde_planten_in_Nederland

Resultaten

De vaatplanten die in de Leij en in de Sijsten / de Blaak zijn aangetroffen staan hieronder vermeld. Voor uitgebreidere informatie over waar welke plant precies is aangetroffen verwijzen we graag naar waarneming.nl In totaal werden op Golfbaan Prise d'eau ruim 300 soorten door ons waargenomen. Een belangrijk aantal plantensoorten werd digitaal en d.m.v. foto('s) vastgelegd. Hierdoor zijn zeker 1039 foto's gemaakt en ingestuurd, in totaal 4,01 Gb aan fotomateriaal. Enkele soorten zijn niet altijd goedgekeurd of bevestigd binnen waarneming.nl Zo veel mogelijk planten zijn genoteerd; maar mogelijk is toch ergens bijv. een madeliefje gemist.

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	De Leij	De Sijsten / De Blaak
<i>Acer campestre</i>	Spaanse aak	1	1
<i>Acer platanoides</i>	Noorse esdoorn		1
<i>Acer pseudoplatanus</i>	Gewone esdoorn	1	1
<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad	1	1
<i>Aegopodium podagraria</i>	Zevenblad	1	
<i>Aesculus hippocastanum</i>	Witte paardenkastanje	1	
<i>Agrostis capillaris</i>	Gewoon struisgras		1
<i>Agrostis stolonifera</i>	Fioringras	1	
<i>Aira caryophyllea</i>	Zilverhaver		1
<i>Aira praecox</i>	Vroege haver		1
<i>Ajuga reptans</i>	Kruipend zenegroen	1	
<i>Alchemilla mollis</i>	Fraaie vrouwenmantel	1	
<i>Alisma plantago-aquatica</i>	Grote waterweegbree	1	1
<i>Alliaria petiolata</i>	Look-zonder-look	1	
<i>Alnus glutinosa</i>	Zwarte els	1	1
<i>Amelanchier lamarckii</i>	Amerikaans krentenboompje	1	1
<i>Anchusa officinalis</i>	Gewone ossentong		1
<i>Anisantha sterilis</i>	IJle dravik	1	1
<i>Anthoxanthum odoratum</i>	Gewoon reukgras		1
<i>Anthriscus sylvestris</i>	Fluitenkruid	1	1
<i>Aphanes australis</i>	Kleine leeuwenklauw	1	
<i>Arabidopsis thaliana</i>	Zandraket	1	
<i>Arenaria serpyllifolia</i>	Gewone zandmuur	1	
<i>Arrhenatherum elatius</i> subsp. <i>elatius</i>	Gewone glanshaver		1
<i>Artemisia vulgaris</i>	Bijvoet	1	1
<i>Atriplex patula</i>	Uitstaande melde	1	
<i>Barbarea intermedia</i>	Bitter barbarakruid	1	
<i>Bellis perennis</i>	Madeliefje	1	
<i>Betula pendula</i>	Ruwe berk	1	1
<i>Betula pubescens</i>	Zachte berk		1
<i>Bidens frondosa</i>	Zwart tandzaad	1	1
<i>Bolboschoenus laticarpus</i>	Oeverbies		1

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	De Leij	De Sijsten / De Blaak
<i>Brassica rapa</i>	Raapzaad	1	
<i>Bromus hordeaceus</i>	Zachte dravik	1	1
<i>Calamagrostis epigejos</i>	Duinriet	1	1
<i>Callitriche obtusangula</i>	Stomphoekig sterrenkroos	1	
<i>Calluna vulgaris</i>	Struikhei	1	1
<i>Caltha palustris</i> subsp. <i>palustris</i>	Gewone dotterbloem		1
<i>Campanula rotundifolia</i>	Grasklokje		1
<i>Capsella bursa-pastoris</i>	Herderstasje	1	1
<i>Cardamine hirsuta</i>	Kleine veldkers	1	
<i>Cardamine pratensis</i>	Pinksterbloem	1	
<i>Carduus crispus</i>	Kruldistel		1
<i>Carex arenaria</i>	Zandzegge	1	
<i>Carpinus betulus</i>	Haagbeuk	1	1
<i>Centaurea cyanus</i>	Korenbloem	1	
<i>Centaurea jacea</i>	Knoopkruid		1
<i>Cerastium fontanum</i>	Gewone hoornbloem	1	1
<i>Cerastium glomeratum</i>	Kluwenhoornbloem	1	
<i>Cerastium semidecandrum</i>	Zandhoornbloem	1	
<i>Ceratocarpus claviculata</i>	Rankende helmbloem		1
<i>Chamerion angustifolium</i>	Wilgenroosje	1	
<i>Chelidonium majus</i>	Stinkende gouwe	1	
<i>Chenopodium album</i>	Melganzenvoet	1	1
<i>Cirsium arvense</i>	Akkerdistel	1	1
<i>Cirsium vulgare</i>	Speerdistel	1	1
<i>Claytonia perfoliata</i>	Winterpostelein	1	
<i>Claytonia sibirica</i>	Roze winterpostelein	1	
<i>Convolvulus arvensis</i>	Akkerwinde	1	
<i>Convolvulus sepium</i>	Haagwinde	1	1
<i>Conyza canadensis</i>	Canadese fijnstraal	1	1
<i>Conyza sumatrensis</i>	Hoge fijnstraal	1	
<i>Cornus sanguinea</i>	Rode kornoelje	1	1
<i>Cornus sericea</i> s.l.	Canadese kornoelje		1
<i>Coronopus didymus</i>	Kleine varkenskers	1	1
<i>Corylus avellana</i>	Hazelaar	1	1
<i>Cotoneaster salicifolius</i>	Wilgbladige cotoneaster		1
<i>Crepis capillaris</i>	Klein streepzaad	1	1
<i>Cynosurus cristatus</i>	Kamgras	1	
<i>Cytisus scoparius</i>	Brem		1
<i>Dactylis glomerata</i>	Kropaar	1	1
<i>Daucus carota</i>	Peen	1	1
<i>Deschampsia cespitosa</i>	Ruwe smele		1
<i>Deschampsia flexuosa</i>	Bochtige smele	1	1

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	De Leij	De Sijsten / De Blaak
Dianthus deltoides	Steenanjer		1
Digitaria ischaemum	Glad vingergras		1
Draba verna	Vroegeling	1	
Dryopteris carthusiana	Smalle stekelvaren		1
Echinochloa crus-galli	Europese hanenpoot	1	1
Echium vulgare	Slangenkruid		1
Elytrigia repens	Kweek	1	
Epilobium ciliatum	Beklierde basterdwederik	1	1
Epilobium hirsutum	Harig wilgenroosje	1	1
Epilobium spec.	Basterdwederik spec.	1	
Epipactis helleborine	Brede wespenorchis	1	1
Equisetum arvense	Heermoes	1	1
Equisetum palustre	Lidrus	1	
Eragrostis pilosa s.l.	Straatliefdegras		1
Erodium cicutarium	Reigersbek	1	1
Euonymus europaeus	Wilde kardinaalsmuts	1	1
Eupatorium cannabinum	Koninginnekruid	1	1
Fagopyrum esculentum	Boekweit	1	
Fagus sylvatica	Beuk	1	1
Fallopia japonica	Japanse duizendknoop		1
Festuca arundinacea	Rietzwenkgras	1	
Filago minima	Dwergviltkruid	1	1
Filipendula ulmaria	Moerasspirea		1
Fumaria muralis	Middelste duivenkervel	1	
Fumaria officinalis	Gewone duivenkervel	1	
Galeopsis tetrahit	Gewone hennepnetel	1	1
Galinsoga parviflora	Kaal knopkruid	1	
Galinsoga quadriradiata	Harig knopkruid		1
Galium aparine	Kleefkruid	1	
Galium palustre	Moeraswalstro		1
Galium verum	Geel walstro		1
Genista anglica	Stekelbrem	1	
Geranium molle	Zachte ooievaarsbek	1	1
Geranium pusillum	Kleine ooievaarsbek	1	1
Geranium robertianum	Robertskruid	1	1
Glechoma hederacea	Hondsdrif	1	1
Gleditsia triacanthos	Valse christusdoorn		1
Glyceria maxima	Liesgras	1	
Gnaphalium uliginosum	Moerasdroogbloem	1	1
Helianthus annuus	Zonnebloem	1	
Heracleum sphondylium	Gewone berenklauw	1	1
Hieracium laevigatum	Stijf havikskruid		1

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	De Leij	De Sijsten / De Blaak
Hieracium pilosella	Muizenoor		1
Hieracium spec.	Havikskruid spec.	1	
Hieracium umbellatum	Schermhavikskruid		1
Hippophae rhamnoides	Duindoorn		1
Holcus lanatus	Gestreepte witbol	1	1
Holcus mollis	Gladde witbol	1	1
Hydrocotyle vulgaris	Gewone waternavel	1	
Hypericum perforatum	Sint-Janskruid	1	1
Hypochaeris radicata	Gewoon biggenkruid	1	1
Ilex aquifolium	Hulst	1	1
Impatiens glandulifera	Reuzenbalsemien	1	
Iris pseudacorus	Gele lis	1	1
Jacobaea vulgaris	Jakobskruid	1	1
Jasione montana	Zandblauwtje	1	1
Juncus acutiflorus	Veldrus	1	
Juncus articulatus	Zomprus	1	
Juncus bufonius	Greppelrus	1	1
Juncus conglomeratus	Biezenknoppen	1	1
Juncus effusus	Pitrus	1	1
Juncus tenuis	Tengere rus		1
Knautia arvensis	Beemdkroon		1
Lactuca serriola	Kompassla	1	
Lamium album	Witte dovenetel	1	
Lamium amplexicaule	Hoenderbeet	1	
Lamium hybridum	Ingesneden dovenetel	1	
Lamium purpureum	Paarse dovenetel	1	
Larix kaempferi	Goudlork		1
Lavandula angustifolia	Echte lavendel		1
Leontodon autumnalis	Vertakte leeuwentand	1	
Leontodon saxatilis	Kleine leeuwentand	1	1
Leucanthemum vulgare	Gewone margriet		1
Linaria vulgaris	Vlasbekje	1	
Linum usitatissimum	Vlas	1	
Lolium multiflorum	Italiaans raaigras		1
Lolium perenne	Engels raaigras	1	1
Lonicera periclymenum	Wilde kamperfoelie	1	1
Lotus pedunculatus	Moerasrolklaver	1	1
Lupinus polyphyllus	Vaste lupine		1
Luzula campestris	Gewone veldbies	1	
Lycopus europaeus	Wolfspoot	1	1

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	De Leij	De Sijsten / De Blaak
<i>Lysimachia vulgaris</i>	Grote wederik	1	1
<i>Lythrum salicaria</i>	Grote kattenstaart	1	1
<i>Malva alcea</i>	Vijfdelig kaasjeskruid	1	
<i>Malva moschata</i>	Muskuskaasjeskruid		1
<i>Matricaria chamomilla</i>	Echte kamille	1	
<i>Matricaria discoidea</i>	Schijfkamille	1	1
<i>Medicago lupulina</i>	Hopklaver	1	1
<i>Melilotus albus</i>	Witte honingklaver	1	
<i>Melilotus officinalis</i>	Citroengele honingklaver	1	
<i>Mentha aquatica</i>	Watermunt	1	1
<i>Menyanthes trifoliata</i>	Waterdrieblad		1
<i>Mercurialis annua</i>	Tuinbingelkruid	1	
<i>Metasequoia glyptostroboides</i>	Watercipres		1
<i>Molinia caerulea</i>	Pijpenstrootje		1
<i>Myosotis arvensis</i>	Akkervergeet-mij-nietje	1	
<i>Myosotis scorpioides</i>	Moerasvergeet-mij-nietje	1	1
<i>Nymphaea alba</i>	Witte waterlelie		1
<i>Oenothera cambrica</i>		1	1
<i>Oenothera spec.</i>	Teunisbloem spec.	1	
<i>Origanum vulgare</i>	Wilde marjolein		1
<i>Ornithopus perpusillus</i>	Klein vogelpootje	1	1
<i>Papaver dubium</i>	Bleke klaproos	1	1
<i>Persicaria hydropiper</i>	Waterpeper		1
<i>Persicaria lapathifolia</i>	Beklierde duizendknoop	1	1
<i>Persicaria maculosa</i>	Perzikkruid	1	1?
<i>Peucedanum palustre</i>	Melkeppe	1	
<i>Phacelia tanacetifolia</i>	Phacelia	1	
<i>Phalaris arundinacea</i>	Rietgras	1	1
<i>Phleum pratense</i>	Timoteegras	1	
<i>Phragmites australis</i>	Riet	1	1
<i>Picea abies</i>	Fijnspar	1	
<i>Picea omorika</i>	Servische spar	1	
<i>Pinus nigra</i>	Zwarte den	1?	1?
<i>Pinus strobus</i>	Weymouthden		1
<i>Pinus sylvestris</i>	Grove den	1	1
<i>Plantago coronopus</i>	Hertshoornweegbree	1	1
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree	1	1
<i>Plantago major</i>	Grote weegbree	1	1
<i>Platanus hispanica</i>	Plataan		1
<i>Poa annua</i>	Straatgras	1	1
<i>Poa pratensis</i>	Veldbeemdgras	1	
<i>Poa trivialis</i>	Ruw beemdgras		1

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	De Leij	De Sijsten / De Blaak
Poaceae spec.	Gras onbekend	1	
Polygonum aviculare	Gewoon varkensgras	1	1
Populus spec.	Populier spec.	1	
Populus tremula	Ratelpopulier	1	
Populus x canadensis (P. nigra x deltoides)	Canadapopulier	1	1
Populus x canescens (P. alba x tremula)	Grauwe abeel	1	
Potamogeton natans	Drijvend fonteinkruid	1	
Potentilla anserina	Zilverschoon		1
Potentilla intermedia	Middelste ganzerik		1
Potentilla reptans	Vijfvingerkruid	1	
Prunella vulgaris	Gewone brunel	1	1
Prunus avium	Zoete kers		1
Prunus lusitanica			1
Prunus serotina	Amerikaanse vogelkers	1	1
Prunus spinosa	Sleedoorn	1	
Pseudotsuga menziesii	Douglaspasp		1
Pteridium aquilinum	Adelaarsvaren	1	
Pyrus communis	Peer	1	
Quercus palustris	Moeraseik		1
Quercus robur	Zomereik	1	1
Quercus rubra	Amerikaanse eik	1	1
Ranunculus circinatus	Stijve waterranonkel		1
Ranunculus lingua	Grote boterbloem		1
Ranunculus repens	Kruipende boterbloem	1	1
Ranunculus sceleratus	Blaartrekkende boterbloem	1	
Raphanus raphanistrum	Knopherik	1	1
Reseda luteola	Wouw		1
Rhamnus frangula	Sporkehout	1	1
Rhododendron ponticum	Pontische rododendron	1	1
Robinia pseudoacacia	Gewone robinia	1	
Rorippa palustris	Moeraskers	1	1
Rosa canina s.l.	Hondsroos	1	1?
Rubus fruticosus	Gewone braam	1	1
Rumex acetosa	Veldzuring	1	1
Rumex acetosella	Schapenzuring	1	1
Rumex crispus	Krulzuring	1	1
Rumex obtusifolius	Ridderzuring	1	1
Sagina procumbens	Liggende vetmuur	1	
Salix alba	Schietwilg	1	1?
Salix aurita	Geoorde wilg		1

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	De Leij	De Sijsten / De Blaak
Salix caprea	Boswilg	1	
Salix cinerea	Grauwe wilg	1	
Salix purpurea	Bittere wilg		1
Sambucus nigra	Gewone vlier	1	1
Saururus cernuus	Leidse plant		1
Scleranthus annuus	Eenjarige hardbloem		1
Scrophularia nodosa	Knopig helmkruid		1
Securigera varia	Bont kroonkruid	1	1
Senecio inaequidens	Bezemkruid	1	1
Senecio sylvaticus	Boskruid	1	1
Senecio vulgaris	Klein kruiskruid	1	1
Silene flos-cuculi	Echte koekoeksbloem	1	
Silene latifolia	Avondkoekoeksbloem	1	1
Sisymbrium officinale	Gewone raket	1	
Solanum dulcamara	Bitterzoet	1	1
Solanum nigrum	Zwarte nachtschade	1	1
Solanum nigrum subsp. schultesii	Beklierde nachtschade		1
Solidago gigantea	Late guldenroede	1	1
Sonchus asper	Gekroesde melkdistel	1	1
Sonchus oleraceus	Gewone melkdistel	1	
Sorbus aucuparia	Wilde lijsterbes	1	1
Sparganium erectum	Grote egelskop		1
Spergula arvensis	Gewone spurrie	1	1
Spergularia rubra	Rode schijnspurrie		1
Stachys palustris	Moerasandoorn	1	1
Stellaria media	Vogelmuur	1	1
Stellaria pallida	Duinvogelmuur	1	
Symphytum officinale	Gewone smeewortel	1	1
Tanacetum vulgare	Boerenwormkruid	1	1
Taraxacum officinale s.l. (incl. all sec.)	Paardenbloem	1	1
Taxus baccata	Taxus	1?	1
Teesdalia nudicaulis	Klein tasjeskruid		1
Thymus pulegioides	Grote tijm		1
Tilia platyphyllos	Zomerlinde	1	
Tragopogon dubius	Bleke morgenster	1	
Trifolium arvense	Hazenpootje	1	1
Trifolium dubium	Kleine klaver	1	1
Trifolium pratense	Rode klaver	1	
Trifolium repens	Witte klaver	1	1
Tripleurospermum maritimum	Reukeloze kamille		1

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	De Leij	De Sijsten / De Blaak
Tripleurospermum maritimum + Matricaria chamomilla	Reukeloze kamille + Echte kamille	1	
Tussilago farfara	Klein hoefblad	1	1
Typha latifolia	Grote lisdodde	1	1
Ulex europaeus	Gaspeldoorn	1	
Ulmus laevis	Fladderiep	1	
Ulmus minor	Gladde iep	1	
Urtica dioica	Grote brandnetel	1	1
Urtica urens	Kleine brandnetel	1	
Verbascum spec.	Toorts spec.	1	1
Verbascum thapsus	Koningskaars	1	1
Veronica arvensis	Veldereprijs	1	
Veronica officinalis	Mannetjesereprijs		1
Veronica persica	Grote ereprijs	1	
Veronica serpyllifolia	Tijmereprijs	1	1
Viburnum opulus	Gelderse roos	1	1
Viburnum rhytidophyllum			1
Vicia sativa	Voederwikke	1	
Vicia sativa subsp. segetalis	Vergeten wikke	1	
Vicia spec.	Wikke spec.	1	
Vinca minor	Kleine maagdenpalm	1	
Viola arvensis	Akkerviooltje	1	1
Viola tricolor	Driekleurig viooltje	1	1
Vulpia myuros	Gewoon langbaardgras	1	1

230	202
-----	-----

Kaart Golfbaan Prise d'eau

De gebiedsdelen de Leij, de Sijsten en de Blaak zijn op de kaart met resp. blauwe, groene en oranje markeringen aangegeven. In dit verslag zijn de inventarisaties van de Leij afzonderlijk uitgevoerd. De gebieden de Sijsten en de Blaak lopen deels door elkaar en zijn bij de inventarisaties samengevoegd.

Foto's achterzijde

Op de achterzijde van dit verslag enkele soorten waarvan we hier nog graag de namen vermelden:

Grote kattenstaart - *Lythrum salicaria*,
 Moerasandoorn - *Stachys palustris*,
 Gewone ossentong - *Anchus officinalis* en
 Grote boterbloem - *Ranunculus lingua*
 Foto's: Loes van Gorp

KNNV **PRISE D'EAU GOLF**
vereniging voor veldbiologie

